

Äänitteen kesto: 44 min

Litterointimerkinnät

Haastattelija
Kirsi Niinimäki
Sirpa Pietikäinen

sa- (sana)	sana jää kesken epävarmasti kuultu jakso puheessa tai epävarmasti tunnistettu puhuja
(-)	sana, josta ei ole saatu selvää
(--)	useampia sanoja, joista ei ole saatu selvää
, . ? :	kieliopin mukainen välimerkki tai alle 10 sekunnin tauko puheessa

[0:00:00.0 - 0:00:05.3, tunnusmusiikki alkaa, vaimenee hiukan puhujien ollessa äänessä]

KIRSI NIINIMÄKI: Tällä hetkellä se halpa hinta tarkoittaa sitä, et useesti sen hinnan maksaa se tehdastyöläinen, tai se ympäristö.

[0:00:12.1 - 0:00:12.1, tunnusmusiikkia]

SIRPA PIETIKÄINEN: Noin neljä prosenttia Euroopassa kulutettavista teksteistä tehdään Euroopassa. Ja muistaakseni se luku Suomen osalta oli kaks prosenttia.

[0:00:21.9 - 0:00:25.4, tunnusmusiikkia]

HAASTATTELIJA: Kuluneen vuosikymmenen jälkeen tuntuu, että ratkaisujen tarpeessa on sekä me, että maapallo. Mä oon Lumi Ketola, aaltolainen opiskelija, ja tässä podcastissa juttelen Aalto-yliopiston tutkijan ja europarlamentaarikon eli mepin kanssa. Haluan tietää, mitä päättäjien ja tutkijoiden työhuoneissa pohditaan, ja miten se vaikuttaa meidän tulevaisuuteen. Tervetuloa Ratkaisujen tarpeessa -podiin.

Ennen kuin jatketaan, annan jargon-varoituksen. Seuraavassa pätkässä käytetään termejä, jotka eivät ole ehkä meille kaikille yhtä selviä kuin puhujille, joten otetaan pätkä rautalankaa ja väännetään termit selviksi. Euroopan unionin sisämarkkinat ovat yhteismarkkinat, joilla tavaroiden, palveluiden pääoman ja henkilöiden vapaa liikkuminen on taattu, ja joilla kansalaiset voivat vapaasti asua, työskennellä, opiskella ja harjoittaa liiketoimintaa.

Kiertotaloudella tarkoitetaan sellaista tuotanto- ja kulutusmallia, jossa olemassa olevat materiaalit ja tuotteet hyödynnetään mahdollisimman pitkälle lainaamalla, vuokraamalla, uudelleen käyttämällä, korjaamalla, kunnostamalla ja kierrättämällä.

Hiilivuoto tarkoittaa lyhyesti sanottuna sitä, että kireän ilmastopolitiikan seurauksena yritykset siirtäisivät teollisen ja ympäristön kannalta haitallisen tuotantonsa sellaisiin maihin, joissa päästöistä ei rangaista.

Suljettu kierto tarkoittaa sitä, että tuotannossa käytettävät ja syntyvät materiaalit otetaan talteen ja palautetaan takaisin tuotantoprosessiin siten, että päästöjä tai jätteitä syntyy mahdollisimman vähän.

Tuottajavastuu tarkoittaa sitä, että tuotteen valmistaja ja maahantuoja vastaavat omalla kustannuksellaan siitä, että tuotteet päätyvät kierrätykseen tai jätehuoltoon sen jälkeen kun ne on poistettu käytöstä.

[0:02:08.8 - 0:02:13.3, tunnusmusiikkia]

HAASTATTELIJA: Osta lisää, nyt kolme yhden hinnalla. Me ollaan kasvettu sellaisella aikakaudella, jolla Henkkamaukat ja Zalandot tarjoaa koko ajan halpaa tavaraa ja vaatteita, joita ostaa. Tää kaikki tavara ei mahdu mun vaatekaappiin eikä tälle maapallolle. Vieraana meillä on Aalto-yliopiston muotoilun professori Kirsi Niinimäki, joka johtaa muodin ja tekstiilien tulevaisuustutkimuksen ryhmää, ja tietää halpamuodin todellisen hinnan. Moi Kirsi.

KIRSI NIINIMÄKI: Hei. Kiva olla täällä mukana.

HAASTATTELIJA: Jes. Ja europarlamentaarikko Sirpa Pietikäinen, joka tunnetaan kovana ympäristöasioiden ajajana, ja on valmistunut aikoinaan yhdestä Aallon edeltäjästä, Helsingin kauppa- ja kauppakorkeakoulusta. Moi Sirpa.

SIRPA PIETIKÄINEN: Moi, ja ihanaa olla mukana, ja tämmösen upeen, inspiroivan kumppanin kans keskustelemassa. Kiva kuulla sinusta, Kirsi.

HAASTATTELIJA: Hienoa. Ja ennen kuin mennään päivän aiheeseen, on vuorossa salamaotsikot-kierros. Eli mä luen teille kolme lehtiotsikkoa liittyen päivän aiheeseen, ja teidän tehtävä on vastata "jes" jos ootte samaa mieltä ja kannatatte otsikon ajatusta, tai "pyh" jos ootte sitä mieltä, että otsikon ajatus on pötyä. Muistakaa että voitte käyttää ääntä ja tunnetta ihan reippaasti huudahtaen. Kokeillaan kerran harjoitukseksi. Eli mä sanon "jes" ja te toistatte perässä "jes".

KIRSI NIINIMÄKI: Jes.

SIRPA PIETIKÄINEN: Jes. [naurahtaa]

HAASTATTELIJA: Hyvä. Ja sitten "pyh" ja te toistatte perässä. Pyh.

KIRSI NIINIMÄKI: Pyh.

SIRPA PIETIKÄINEN: Pyh.

HAASTATTELIJA: Oikein mainiota. Mennään itse otsikoihin. Apu kirjoittaa 18. joulukuuta 2020: Suomalainen kuluttaa 13–18 kiloa tekstiilejä vuodessa. Tekstiilijäte on globaali ongelma, jonka ratkaisu vaatii asennemuutosta.

SIRPA PIETIKÄINEN: Jes.

KIRSI NIINIMÄKI: Jes.

HAASTATTELIJA: Okei. Ootte samaa mieltä ja reippaasti tuli vastaus. Ilta-Sanomat kirjoittaa 31. elokuuta 2020: Käytetyn vaatteiden ostaminen ei välttämättä ole ekologista. Secondhandista ennustetaan pikamuodin korvaajaa, ja ylikulutus näkyy jo.

KIRSI NIINIMÄKI: Pyh.

SIRPA PIETIKÄINEN: Ööh, pyh.

KIRSI NIINIMÄKI: [naurahtaa]

HAASTATTELIJA: Okei. Eli ei välttämättä ole aivan näin selkeästi. Sitten Kauppalehti kirjoittaa 11. tammikuuta 2021: Kestävä kuluttaminen on tienhaarassa - valintojen aika on nyt.

KIRSI NIINIMÄKI: Jes.

SIRPA PIETIKÄINEN: Jes.

HAASTATTELIJA: Okei. Ehkä saamme myöhemmin podcastissa selville, että minkälaisia valintoja meillä on edessä. Sitten itse keskusteluun. Kirsi, kaikki haluais kuluttaa kestävästi, mutta toisaalta kaikki kulutus tuottaa päästöjä. Onko olemassa kestävää kulutusta?

KIRSI NIINIMÄKI: No, sanotaan näin, että on olemassa kestävämpää kulutusta. Ja tietysti tää vaatii ennen kaikkea kuluttajilta harkintaa, ja semmosen materiaalsen kuluttamisen vähentämistä, mikä tarkoittaa vaatteitten kohdalla esimerkiksi sitä, et ostetaan vähemmän, ja kiinnytään niihin meille jo olemassa oleviin vaatteisiin tai tehdään semmosii harkittuja ostoksia. Et vaatteet pitäis nähä vähän niinku investointina. Elikkä ostetaan harkiten, pidetään niistä hyvää huolta, huolletaan niitä, korjataan niitä, elikkä yritetään ennen kaikkea pidentää sitä käyttöikää. Elikkä

tää lyhyt käyttöikä itse asiassa on se kaikkein suurin ongelma. Elikkä vaatteista tulee jätettä hyvin nopeasti tällä hetkellä. Harkitumpaa ostamista, vähemmän kuluttamista, vähemmän tavaraa. Ja sitten siitä materiaalista mitä jo omistaa, niin siitä pitää huolen ja pidentää sitä vaateen käyttöikä.

HAASTATTELIJA: Okei. Eli jos haluaa kuluttaa jotain, niin sitten ei välttämättä sitä uuden ostamista, vaan jotain vähän innovatiivisempaa.

KIRSI NIINIMÄKI: Niin, ja sitten vaikka ostaiskin uutta, niin harkitummin. Et mä aina annan tämmösiä vinkkejä kuluttajille, että kun tulee kevät ja aurinko paistaa, niin hirvee tarve tulee uudistaa vaatekaappia. Niin kannattaa ensiksi siivota se vaatekaappi ja katsoa et mitäs siellä onkaan. Onko siellä ehkä jotain vaatekaapin perällä- Vaatteita, mitkä on sinne unohtunut, et voisko niit ottaa uudelleen käyttöön? Tai voisko vanhoja, olemassa olevia vaatteita muodistaa esimerkiksi jotenkin, vähän päivittää sitä. Elikkä useimmiten se kestävin vaate on jo se vaate, mikä sulla se vaatekaapissa on itse asiassa. Että se on niinku se järkevä. Ja sit tietysti, et jos haluaa sitten jotain vaihtelua, niin sitten tietysti kavereitten kanssa vaihtaa vaatteita, tai sitten just mun mielestä kirpputoritkin. Et sieltä saa sitä uutuuden kokemusta ilman, että ostaa sen uuden tuotteen.

HAASTATTELIJA: Hienoa. Ja Sirpa, sä kerroit, että Euroopan parlamentissa valmistellaan monia lakiesityksiä, joilla kuluttamista yritetään rajoittaa. Sä oot sanonut myös, että ongelmana kuluttamisessa ei ole juridiikka, vaan se, että suurin osa ihmisistä ei hiffaa koko ongelmaa. Mitä sä tarkoitat tällä?

SIRPA PIETIKÄINEN: No, mä tarkoitan sillä sitä, et me vielä aatellaan tätä ihmisen ympäristövaikutusta, et se on vähän niinku pikkupoika järveen pissais. Että voi olla niinku eettisesti ja moraalisesti sitä mieltä, että eihän tää nyt ihan kivaa oo, mutta ei se oo ekokatastrofi. Eikä me nähdä, että me ollaan termiittilauma talon kimpussa, ja jokainen pikku purasu, joka on sinänsä olematon, nii yhdessä tarkoittaa sitä, että kohta se koko talo rojahtaa. Ja tota, kyl jos me katotaan näitä ilmiöitä, nii ne on eksponentiaalisia. Eli kyl se on aivan räjähdysmäistä, mitä esimerkiksi tekstiilien kulutus ja kierron lyheneminen on viimeisen 20 vuoden aikana ollut. Ja se kiihtyy. Ei ainoastaan jatka kasvua, vaan kiihtyy seuraavan 10 vuoden aikana rajusti, jos me ei tehdä jotakin. Ja silloin edessä on kyl melkoinen katastrofi. Et meidän pitää ensin oivaltaa se pointti, et tää on vähän kopernikaaninen ongelma, tommonen paradigman muutos. Että jos kuvittelee maapallon liitteeksi, ei voi tehdä konseptia sen ympäri purjehtimisesta. Niin meillä on tavallaan tässä talouden ja ympäristön, kuluttamisen ja ympäristön suhteessa- Niin me eletään vielä vähän tämmösessä liitteen maapallon uskomuksessa. Ja tää kestävä tekstiil, esimerkiksi kiertotalous, on sitä keskustelua, että hei hei haloo, tää on oikeen se planetaarinen järjestelmä ja tää totuus missä mennään.

HAASTATTELIJA: Joo. Ihan totta. Eksponentiaalinen kasvu on jotenkin tosi hankala tajuta, mutta siis. Jos joku kasvaa seitsemän prosentin vuosivauhtia, niin se tuplaantuu kymmenessä vuodessa. Se on aika hurjaa.

SIRPA PIETIKÄINEN: Juuri näin. Tai mä oon, jos mä saan sanoo, niin mä oon käyttäny semmosta esimerkkiä siitä, että jos on kiihdytyskisa, jossa on 500 metrin päässä betoniseinä. Ja painaa koko ajan kaasua täydellä pohjaan, niin se on eksponentiaalinen kiihtyminen. Ja kysymys on, että missä vaiheessa sitä jarrua painaa, ja kääntää sitä nokkaa. Ja jokainen tajuaa, että ihan siinä lähellä se ei enää onnistu, ja pitää arvioida se matka, missä vaiheessa viimeistään pitää nostaa sitä jalkaa kaasulta, jotta se ohjattavuus edes jotenkuten säilyy.

HAASTATTELIJA: Se on hurjaa. Mediassa puhutaan paljon pikamuodista ja esimerkiks meikkien eettisyydestä, eli tuotteista, joita moni nuori kuluttaa. Monet opiskelijat haluais elää kestävästi, mut meil ei välttämättä oo rahaa ostaa jotain pieniä kotimaisia design-brändejä. Ja oikeesti suurin osa päästöistähän tulee autoilusta, ja energiasta ja ruuasta. Sirpa, onks oikein, et pienituloisia nuoria syyllistetään kulutuksesta?

SIRPA PIETIKÄINEN: Ei. Meissä kaikissa asuu tää pieni harakka, joka tykkää uutuudesta ja kaikesta kiiltävästä ja kivasta, ja kerää sitä. Et mä oon sanonu rehellisesti itsestäni, et mä oon yhä edelleen tämmösen täydellisen laukun metsästäjä. Mut mul on siinä niinku kolme semmost pointtii, joita voi itse yrittää ajatella. Just yks on se, että ihan poikkeuksia lukuunottamat mä en koskaan osta mitään muotii tai tällästä heti. Eli ei reagoi siihen yllykkeeseen. Ja jos yhä edelleen päivän ja viikon kuluttua polttelee, että on pakko saada, ni sit sitä voi harkita. Toinen on, harkitse käyttötuntihintaa. Joku tekstiili tai esimerkiks laadukas, tota, kosmetiikkatuote tai laukku, niin se kestää kymmeniä vuosia. No, meikki nyt ehkä ei, mutta kestää pidempään. Ja tota itse asiassa, esimerkiks halpismuoti on kaikkein kalleinta käyttötuntihinnaltaan, jos se ei kestä edes sitä ensimmäistä pesua. Ja senkin ajan kun kun sitä käyttää, niin näyttää lumpulta. Ja tähän me vastauksia kuultiinkin jo ensimmäisessä kommentissa, mut se pointti on, et meidän pitää löytää uudenlaisia tapoi. Et meillä pitäis olla ne kestävä, pitkäaikaset vaatteet, mitä me käytetään, ja sit vähä tommosilla somisteilla, koruilla, liinoilla ynnä muulla uudistetaan. Ja sitten mä pidän tärkeenä tätä, vaihdetaan kaveripiirissä, tai tota vuokrataan, liisataan- Tälle puolelle pitäis tulla enemmän, että eihän sitä joulunpunaista mekkoa välttämättä kauhean monena päivänä vuodessa käytä.

KIRSI NIINIMÄKI: Voinks mä jatkaa tähän vielä? Joo, siis kannattaa muistaa se, että muotiin liittyy myös tunteet. Siis muoti voi meitä ilahduttaa, piristää, energisoida. Ja tietysti me kaikki halutaan näyttää viehättävältä. Ja nää on niinku semmosii oleellisia asioita, että tietyllä tavalla semmonen järkikuluttaminen. Me ei olla kuluttajina pelkästään järkeviä. Siis se semmonen, et jos me vaan annetaan se viesti, että kuluttakaa vähemmän, niin se voi olla hirveen vaikeeta, kun siihen liittyy niin paljon tunteita.

Ja sit tietysti tämmösen niin kuin vaihtelun halu. Et me saadaan ihan oikeasti kiksejä tämmösestä muodinkin kuluttamisesta. Joillekin se on tosiaan osa tämmöstä viihdekuluttamista, tietyl taval metsästetään jotain muotiasioita esimerkiks. Ja siihen kohtaan on aika hankalaa sitten pelkästään tiedottamalla tai kouluttamalla iskee. Ja siihen kohtaa pitäis miettiä, et hei pitäis olla vaihtoehtoisia tapoja kuluttaa sitä muotii myös niinku sillä kivalla tavalla. Ja mun mielestä just tämmöset niinku vaihtopalvelut tai vuokraus tai leasing-palvelut. Tai siis tämmösiikin on olemassa, et joku stylisti tulee sun kotiin ja käy läpi sun vaatekaapin, ja antaa sulle niit pukeutumisneuvoja. Tavallaan, kaikenlaist niinku vaihtoehtosta, mikä kuitenkin johtais siihen kestävämpään kuluttamiseen, siihen että käytettäis sit pidemmän aikaa. Tai jos me halutaan joku muotijuttu, nii sit me vaan vuokrataan se tai lainataan kaverilt esimerkiks.

Ja sit jos puhutaan niinku näist nuoremmit kuluttajist, niin mun mielestä kyl hirveen positiivinen ilmiö on, että tämmönen käytetyn vaatteen- Siis second hand, kirppikset, kaikki on ihan ookoo. Et tietyllä tavalla niinku se- Kuluttajina me voidaan vaikuttaa myös siihen, mikä on hyväksyttyä. Elikkä että jos kavereis on tää niinku oikeanlaiset arvopohjat, et on ihan ok käyttää vaikka paikattuja farkkuja, tai kirpputorilta ostettuja vaatteita, tai vaikka isoisän vanhaa vanhaa ulsteria. Et tietyl taval, mun mielestä, tämmönen niinku hyväksynnän lisääminen myös tässä kulutuskulttuurissa on ihan oleellista. Et on ihan ookoo näyttää toisenlaiselta, ja se voi olla jopa ihan niinkun tämmönen viehättävyystekijä, et sä et oo ihan sen massan näkönen. Kaikilla muilla on samaa tai jotain brändivaatteita, et tietyllä tavalla semmosesta arvostuksesta, niinku brändien arvostuksesta pitäis luopua. Ja sitä kautta tietysti sitten niinkun kasvattaa semmosta toisenlaista kuluttajaidentiteettiä, että sä oot ihan makee, vaikka sulla olis kirpputorivaatteet päälle. Mullakin on yksi tuttava, mikä mikä tekee kestävään kehitykseen liittyvää tutkimustyötä, ja käyttää aina henkkamaukan vaatteita, ja häneltä on kysytty, että miks ihmeessä. Mut hän sanoo, et hän ostaa kaikki vaatteensa kirpputorilta, ja sen takia ne on sitten näitä, saattaa olla muotibrändejäkin mitä hänellä on päällä, mutta ne on kaikki secondhandia.

SIRPA PIETIKÄINEN: Hei, saanko mä kysyy sult yhden asian tähän heti jatkoon?

KIRSI NIINIMÄKI: Joo.

SIRPA PIETIKÄINEN: Kuinka paljon me voitais tehdä sitä, että se muoti- Nythän se tulee niinku top-down useimmiten. Me luetaan lehdistä, nähdään mainoksista kaupassa, et tää on nyt niin. Niin kuinka paljon se vois olla bottom-up, eli just se, että kun täs kaveripiiris pukeudutaankin näin, ja tääl on ihan ok. Mä oon itte ollu näkevinäni just näit ilmiöitä, et-

KIRSI NIINIMÄKI: Mm.

SIRPA PIETIKÄINEN: Sit se isoisän vanha reppu onkin just se cool juttu, tai huopatossut.

KIRSI NIINIMÄKI: Joo. Siis jos puhutaan tämmösest niinku katumuodista, niin mun mielestä muoti-ilmiöitä metsästetään. Ja tää on tietysti kuluttajilla. Mun mielestä tässä sitten tämmöset sosiaalisen median vaikuttajat on aika ratkaisevas tekijäs, et mitä asioita, aspekteja, trendejä he nostaa esiin. Et itse asiassa ne on hyvin isoja vaikuttajia. Varsinkin täällä nuoremmilla kuluttajilla. Ja sikäli innostaisin ja kannustaisin nuoria rohkeampaan kulutuskäyttäytymiseen, ja sitä, et ne omat arvot saa näky siinä omassa kulutuskäyttäytymisessä. Et jos sä arvostat ympäristöasioita, niin näytä se rohkeesti.

Toisaalta mun mielestä tässä on kyllä semmonenkin ilmiö näkyvissä, että monet yritykset miettii sitä, et miten sen seconhand-bisneksen vois ottaa osaks omaa yritystoimintaansa. Et meil on semmosia esimerkkejä, et jotkut yritykset kerää takaisin omia vanhoja vaatteitansa ja sit esimerkiks designin kautta tekee niistä vähän uniikinpii niist vanhoista vaatteista. Et niihin tulee tämmönen design-leima. Ja se on musta tosi positiivista, et tietyllä tavalla ehkä tää vaate-estetiikka on jo muuttumassa. Me ollaan varmaan siinä kohtaa nyt jossain taitekohdassa, et ihan ok käyttää vanhoja, on ihan ookoo paikata, ja sitä paikkausta voi käyttää jopa koriste-elementtinä. Tai sitten designerit voikin lähtee jo olemassa olevista vaatteista ja ruveta designaamaan jotain elementtejä siihen päälle, jolloin siitä tulee tämmönen uniikki vaate. Siit tuleekin haluttava sen designin näkökulman kautta.

[0:16:02.8, tunnusmusiikki alkaa soida hiljalleen voimistuen taustalla]

HAASTATTELIJA: Kuulostaapas mielenkiintoselta tulevaisuudelta, ja värikkäämmältä katukuvalta.

[0:16:08.3 - 0:16:14.3, taustamusiiikkia]

HAASTATTELIJA: Monet merkit myy nykyään niin kutsutusti ekologisesti valmistettuja tuotteita, esimerkiks kierrätetyistä muovipulloista tehtyjä lenkkareita tai sellusta viskoosia ympäristöystävällisemmin valmistettuja vaatteita. Voiko näitä tuotteita sit ostaa hyvällä omallatunnolla?

KIRSI NIINIMÄKI: Joo. No, sanotaan että joo ja kyllä. Tietyllä tavalla must tässä ongelma on se kuluttamisen taso. Et kyl meiän sitä kuluttamisen määrää täytyy laskee, ostetaan me sitte minkälaisii vaatteita vaan, niin joka tapauksessa meidän pitäs kuluttaa vähemmän. Mut tietysti tää kiertotalous ja kierrätetyt materiaalit on yleensä parempia kuin neitseellisist raaka-aineist tehtyt tuotteet. Ja sitte tietysti meil on tämmösii ongelmia, et tällä hetkellähän läheskään kaikki vaatteet ei oo kierrätyskelposia. Ja siihen toki meidän pitäis sit tulevaisuudessa ottaa kiinni siit haasteesta, et kaikki vaatteet siellä loppupäässä johonkin kiertoon sit myös kelpais. Ja tietysti polyester-vaatteet on nyt hyvä esimerkki siitä, että kun vaatteessa lukee

et se on tehty kierrätetystä polyesteristä, niin se on tosiaan tehty niistä juomapulloista. Eikä sitten kierrätetystä vaatemateriaalista. Et tää on se meidän ongelma. Tietyl taval siinä on vähän tämmösiä harhoja, ja sit on tämmösiä esimerkkejäkin olemassa. Et on näitä kalastusverkkoja, mitkä tuolla meressä sitten lillii, ja niitä kerätty ja tehty kierrätyskuituu. Ne on aika pieniä määriä. Jos mieltii sitä raaka-aine-lähdettä, niin hirveen pieniä määriä. Et kyl meidän kaikki tää olemassa oleva tekstiilit ja materiaalit pitäis saada tehokkaaseen kiertoon.

No sit jos mennään tonne sellu-puolelle. Ja tästähän on ollu kauheesti keskustelua, että mikä määrä metsää voidaan kaataa sitte vaateollisuuteen. Ja tietysti vaateollisuus tarvii ihan hirvittävät määrät raaka-ainetta, että ei metsiä kannata sen takia uhrata. Mut tietysti selluu saa kaikesta muustakin materiaalista kuin sieltä koivusta. Että näitähän nyt tutkitaan, että paju, mikä nyt on ihan niinku roskakasvina pidetty, kasvaa joka ojassa, et voisko pajua käyttää esimerkiks sitte tekstiilikuidun raaka-aineena, tai kaikkee muuta sitä sivuvirtaa, mitä maanviljelystä esimerkiks syntyy. Kaikennäkösiä kasviaineksia, mitä siellä muuten menee- Tietysti osa menee maan parannukseen, mut on myös ihan ylimääräsenä. Et tietyl taval, et kaikki nää sivuvirrat, kaikki jätevirrat, meidän pitäis jotenkin ottaa hyöty ja uudelleenkäyttää sitten tekstiiliteollisuudessa. Sikäli tietysti nää kierrätetyt materiaalit, ja uudet materiaalit on yleensä parempia, ja useimmiten se tarkoittaa sitä, että yritetään korvata se neitseellinen puuvilla. Ja puuvillastahan me tiedetään, että sen viljelyalaa ei pystytä enää kasvattamaan. Että kaikki se peltoala mikä on vielä jossain, niin tarvitaan kyllä ruuantuotantoon. Ja sitten puuvillan viljelyhän kuluttaa valtavat määrät vettä ja kemikaaleja. Et se ei oo mikään ympäristöystävällinen siitä näkökulmasta. Sikäli kyllä mun mielestä nää kaikki uudenlaiset raaka-ainelähteet on kyl ihan toivottavia. Et me saatais muutakin kuin sitä puuvillaa ja polyesteriä.

SIRPA PIETIKÄINEN: Mä sanoisin, että ensimmäinen ja tärkein on se, ajattele, pitääkö ylipäänsä ostaa ja käyttää jotain, vai löytyiskö sieltä vanhasta kaapista kuitenkin joku kelpaava. Ku katotaan esimerkiks vaatteiden määrää ja kirjoo, mikä meillä on nyt, ja mikä vanhalla kunnolla mummolla oli, niin onhan siinä on aivan räjähdysmäinen ero.

Sit se toinen on just tää kirppari-logiikka, lainaus tai joku muu. Voinks mä käyttää sitä mieluummin samassa käyttötarkoituksessa uudelleen, eli että se- Meidän ei ikinä pitäis mennä se kierrätys edellä. Se ei niinku tee jostain vaatteista sinänsä hyvää. Sit ku me mennään siihen, et okei, sit jossakin vaiheessa varmaan kaikki tekstiilit on siinä kunnossa, ettei voi enää käyttää, eikä voi enää uudelleen paikaten, uudistaenkaan, eikä voi tehdä vintage eikä mitään. Niin sit se kannattaa kierrättää. Mutta täs kierrätyksessä pitäis kattoo, ja sit myöskin siinä- Niin meillä se iso haaste on se, että mistä me tehdään tekstiilit. Ja siinä mä tiedän et Aallossa teillä ja VTT:ssä tehdään paljon duuniakin, mutta kaikki mikä alkaa poly- niin sen ongelma on siinä. Ja tää on myös tää iso fleece -ongelma, eli kun pulloja kierrätetään. Jos se on hiutuvaa, niin se on mikromuoveina pesujen jälkeen meidän vesistöissä. Ja löydetäänkö me sellaisia joustavia kuituja, ja tota tapoja vastata tähän jousto ja

kestävyys -vaateeseen, jossa se kuidun ominaisuuden ja pituuden kautta ja niin edelleen. Nyt en mene puhumaan siitä, minkä alan professori en ole. Niin, tää hiutumisingelma olis pienempi. Mut tää mikromuovit pitää ottaa tosissaan. Eli silloin se, et joku on kalastusverkkoo tai pulloo tai vanhaa kierrätetty muovii, ei todellakaan pelasta maailmaa. Aika iso osa näistä fleeceistä- Tiiätte niit semmosia kivoja höttöpeittoja, mitä myydään tosi halvalla joka paikassa vähän tällasena nukkupeittoina. Niin ne on niinku osa ongelmaa.

No, sit ku me tullaan tähän, niin okei, pitäis käyttää puukuituu ja biologista pohjaa niinku täs kuultiin, niin pitkälle kuin mahdollista. Ja siellä pitäis siirtyä näihin ja oikeesti tutkii, siinäkin tehdään paljon työtä, mitä muita kuituja me voidaan käyttää, ja maatalouden sivuvirtoja. Puu on tietysti iso, mutta se ei ole ehtymätön. Ja kun me katotaan tätä tekstiiliteollisuuden volyymiä, ja esimerkiks minkäänlaista viskoosia meillä tuotetaan Intiassa, Pakistanissa, Afganistanissa ja lähteitä on kyllä myöskin Indonesiassa, monessa muussa paikassa. Niin se on kaikkea muuta kuin kestävä. Sitä vastaan on myös aika isoo ja tosi aiheellista kansalaisjärjestökampanjointii. Niin silloin se pitäis olla kestävä puukuitu. Silloin me mennään ikään kuin siihen ajatteluun, että voiko se selluloosa kiertää sen 20 kertaa. Se tavote pitäis olla, että meillä on suljettujen kiertojen tekstiilejä. Tässpä teille ammattilaisille onkin sit päänsärkyä, et miten se tehdään käytännössä. Mut jos se ei koskaan kysy, niin ei löydä vastaustakaan.

Mä itse ajan sitä, että nää alkuperämerkinnät ja tää LCA, life-cycle analysis, pitäis olla pakollista. Et sit kun mä meen ostaa sitä talvitakkii, niin mä oikeasti ymmärrän, että no mistä ja minkälaisia ne sisäkuudit on, ja voiko sitä oikeasti pestä, ja paljonko siitä irtoa, ja mitä kemikaaleja, jos se on joku kosteudenpito. Ja voisko sen tehdä ystävällisemmin, ja näin edelleen, kaikkea tätä.

Ei kuluttaja- Sori, sen verran mä viel sanon. Kuluttajien kanssa vähän huijataan, ja sen takia, toivottavasti, osata tota tekstiilistrategiaa. Me saatais myös tätä kestävää tuotelainsäädäntöä, missä oikeasti voitais vähän määritellä näitä velvollisuuksia. Miten lasketaan ja miten kerrotaan, ettei niinku mikä tahansa "palauta meille tekstiili"- Mä oon yrittänyt, Henkkamaukalla on tämmöinen iso aloite, ootte varmaan nähny mainoksissakin. Ja ne ottaa tekstiilit ja käyttää kierrätystekstiilejä. On tosi vaikea ihan oikeasti saada selkoa, että mihin, minkälaista, mistä on lähteet, jollon se on täs sloganin tasolla. Ja tähän pitäis päästä äkkiä kiinni. Se voi olla tosi hyvä juttu, ja toivottavasti onkin, mutta se voi olla myös esimerkiks aika isolta osalta tekstiilipolttoon johtavaa, tai muuhun ongelmalliseen toimintaan.

HAASTATTELIJA: Joo. Tähän liittyen, mitä poliitikot voi sitten tehdä tälle asialle? Et miten isot vaatejätit saadaan ekologisiksi?

SIRPA PIETIKÄINEN: No, siinä on oikeestaan kolme asiaa. Yks on tämä vuoropuhelu. Mul on erilaisia tekstiilirinkejä, niin kotimaisia kuin näitä globaalejakin tekstiilijättejä, joiden kanssa sitä tietoa saa (-) [0:24:08.3] esimerkiks tämäntyypistä

keskusteluista. Ja toivon tietysti tiivistä yhteistyötä myös Aallossa ja VTT:ssä tapahtuvan tutkimuksen kanssa niinku on ollukin. Meidän pitäisi ymmärtää oikein, mitä me vaaditaan. Ja siksi tää tiivis yhteistyö, ja vapaaehtoista, nää edelläkävijät, on tosi tärkeitä, koska jos yrität säädellä jotakin, jota kukaan ei ole koskaan tehnyt, niin se vastustus on ihan hirveä. Se on vähän sama ku vaatis lentämistä tälleen, Leonardo da Vincin aikana, että no joo, joku on yrittänyt, mut ei oo kukaan onnistunu. Niin et sä voi pakottaa lainsäädännöllä, että kaikkien pitää lentää. Ja sen takia tää edelläkävijöiden osaamisen rooli on niin tärkeä.

Mut sen jälkeen, niin meillä on ihan- En nyt rupea ketään tältä puolen mainostaa, mut meillä on ihan oikeasti tätä tosi pikatekstiiliä ja ihan roskatekstiiliä, jonka itse asiassa ei olis koskaan pitänyt rekille päätyäkään, joka haisee ja näyttää sellaselle, että se pitäis kuskata varovasti kierrätykseen saman tien. Ja sen ympäristö- ja sosiaaliset vaikutukset on aika usein aika kammottavia. Ja tähän mä en usko, että vaan kun on globaaleja ketjuja, niin vaan tämmösellä vuoropuhelulla vaikutetaan, vaan kyllä meidän pitäis saada tän tekstiilistrategian myötä käsitystä, että mikä se kestävä tekstiili on. Sit täst käyttöhierarkiasta, josta mä jo puhuin. Mitä me tavoitellaan, ei vaan kierrätystä vaan sitä vaan materian, massamäärän vähentämistä ja näin edelleen.

Ja sitten mä oon siellä tota paljon pyöritelty, toistaseks se ei saa kauheesti kannustusta. Mutta että, pitäiskö meidän kieltää, lainausmerkeissä, kertakäyttötekstiilit? Eli pitäiskö meillä olla ajattelu myös niinku tekstiileissä, että olipa se mikä tahansa muotihöttönen, niin sillä pitää olla edes joku minimikestovaatimus, jollon näitä ihan euron kolmen päivän t-paitoja, niitä ei sais ees tuottaa eikä tuoda markkinoille. Koska tota- En yhtään syytä enkä ihmettele esimerkiksi nuoria ihmisiä. Nyt en puhu edes opiskelijoista, vaan sitä nuoremmista, joilla ei ole välttämättä hirveesti rahaa. Ja sitte tota bileet on tulos viikonloppuna, ja sit siel on joku bling t-paita, joka nyt ei varmaan kestä ku sen yhden bilehetken, ja maksaa kaksi euroa. Kyllähän siihen on helppo tarttua, eikä siinä mee kattelee mitään Marimekon valikoimaa vaihtoehtona, tai jotain muuta, jossa tuotteiden hinnat on kympejä tai satasia. Ja siksihän tarvittais just tällasia lainaus-, liisauspalveluita. Mut kyl sitä ihan mun mielestä tää roska-pää pitäis kieltää.

Sit siel on kaks muuta ehdotusta, jota nyt niinku pallorellaan, onko ne järkeviä. Toinen on se, et kiellettäis pakkana myymättömän muodin hävittäminen. Siitähän poltetaan suurin osa. Se on aivan järkyttävää kuin suuri osa tekstiilistä häipyy jätteeksi ja hävikiksi ilman, että sitä on kukaan koskaan käyttänyt. Tähän nää nopeutuvat muotikierrot, että en tiedä, että olisko siihen mitään kommenttia, et miten niihin voitais vaikuttaa. Sit ku ne jotka vastustaa, ne sanoo, että no, jotainhan niille pitää tehdä, et ethän sä voi sitä kieltää. Mut se mun pointti on siinä, miksi mä mietin et siinä vois olla järki, et se pistäs silloin ne tuottajat ja toimittajat miettii vähän sitä tuotantoa ja logiikkaa ja logistiikkaa. Koska nyt jos se myydään parilla eurolla se t-paita, niin sen voi miettii, ne katteet on aika pienet. Se tehdään just volyymeilla, kun ei oo haittaa, et joku häviää, sitten hävitetään sieltä. Mut jos siis

tuliski- Jos siin ois kielto, ja sun pitäis ottaa ne takasi, niin miettis toisen kerran. Se myös jarruttais ehkä tätä. Ja sitten on tää, tuolla pakkauksissa on, niin pitäisikö tekstiilialalla olla tällaisia yhteisöjä tai muuta? Eli siinä on se tuottajavastuu, et sun pitää vastata tuottajana siihen, et sun tekstiileillä on järkevä loppukäyttö, tulipa se sitten kuluttajalta tai suoraan siitä prosessista.

KIRSI NIINIMÄKI: Mä voisin tähän ehkä jatkaa. Siis oon Sirpan kanssa ihan samoilla linjoilla. Et mun mielestä jonkun, lainsäädännöllä voidaan ohjeistaa, voidaan ohjata tätä kehitystä. Tää tuottajan vastuu on ihan ehdoton, että se ken tuottaa, niin ottaa sit sen lopputuotteen takasin siinä vaiheessa kun se ei enää- Tai se on muuttunut jätteeksi. Elikkä tavallaan tää kierron sulkeminen sitäkin kautta, että se ken tuottaa sit sitä halpaa pikamuotia, niin joutuu hoitamaan sen jäteongelman jotenkin järkevästi.

Mut toinen on tietysti tää, että tuottajavastuu myös siitä näkökulmasta, että tällä hetkellä suurin osa tekstiilivaateteollisuudesta on tuolla toisella puolen maapalloa, siellä kehittyvissä maissa. Ja siellä esimerkiksi sitten, se on meistä kaukana, me ei nähdä mitä siellä tapahtuu. Mutta hyvin paljon haitallisia kemikaaleja käytetään ja jätevedet lasketaan jokiin sit täysin puhdistamatta. Et tietyl taval mun mielestä se, ketä tätä bisnestä pyörittää ja siitä sen kaupallisen saa, niin kyllä sen pitäis sitten huolehtii myös siitä omasta takapihastansa, että siellä asiat on kunnossa, ja nää ympäristöasiat kanssa otetaan mukaan siihen tuotteen hinnotteluun. Et tällä hetkellä se halpa hinta tarkoittaa sitä, että useesti sen hinnan maksaa se tehdastyöläinen tai se ympäristö. Elikkä siin on sitten jätevedet puhdistamattomina laitettu sinne jokiin, tai sitten kestävämpiä työolosuhteita siellä tehdastyöläisillä. Et tietyllä tavalla musta se vastuu pitäis olla ihan sieltä, koko sen hankintaketjun ja tuotannon aikana, aina sitten siihen tuotteen loppupäähän, ja siinä kohtaa kun se muuttuu jätteeks. Tietyllä tavalla tää koko bisneslogiikka on tällä hetkellä aika kestäväntöntä. Aika läpinäkymätöntä, me ei tiedetä mitä siellä tapahtuu, ja sitten mun mielestä tästä vastuusta pitäis ruveta keskustelemaan ihan toisella tavalla. Et mun mielestä tää tän hetkeinen hintataso esimerkiksi on ihan kestäväntön. Näin halvat hinnat, niin se tarkoittaa, et siinä on aika paljon sitten- Jotkut muut maksaa sen tuotteen ympäristövaikutuksen kun loppukuluttajat.

SIRPA PIETIKÄINEN: Juuri näin. Tähän on ihan pakko lisätä, että tää on se mikä meitä pohdituttaa tosi paljon. Että kuinka me päästään esimerkiksi ekodesign-direktiivin kautta, tai muuten, tekemään ne laatuvaatimukset sille tekstiilille mitä Eurooppaan tuodaan. Niin että siinä on tuottajavastuu, että alkuperä tiedetään, että se on uudelleen käytettävä ja siinä on joku minimikestävyys, ja kierrätettävä, ja se tuottaja osallistuu siihen kierrätyskustannuksiin. Koska meidän kannattaa muistaa, että noin neljä prosenttia Euroopassa kulutettavista tekstiileistä tehdään Euroopassa. Ja muistaakseni se luku Suomen osalta oli kaks prosenttia, jolloin ihan pelkästään sillä, mitä me tällä hetkellä täällä tehdään, niin tätä ongelmaa ei ratkaista. Ja tää on globaali ongelma, ja tätä kautta sitä pitäis pyrkiä myös ratkomaan.

Mut on myös toisin päin, et pitäiskö meidän ikään kuin palauttaa myös tekstiilituotantoon- Se on vähän sama ku täällä ruuassa- Niin jotenkin hallittaviin ketjuihin, ja tähän tää kiertotalous myös päättyy. Että me edes tiedetään niistä tuotanto-oloista, ja me myös hallitaan sitä raaka-ainevirtaa. Mistä ja miten tuotetaan, ja miten se on uudelleenkäytettävissä ja kierrätetään täällä, ja tästä aika paljon ajattelua onkin. Mä luulen, että täs on iso vastaus. Kyl mun mielestä nyt ainakin, silloinkaan me ei olla edes voiton puolella, mutta ainakin kolmannes siitä tekstiilistä pitäis olla tämmöstä eurooppalaista perua, kiertävää tekstiiliä. Koska ei me pelkästään tällä regulaatiolla onnistuta vaikuttamaan siihen, minkälaista kamaa tänne tuodaan, vaikka kovasti yritetään.

HAASTATTELIJA: Puhutaan lähiruusta, mutta voitaisko puhua myös lähitekstiileistä?

KIRSI NIINIMÄKI: Kyllä.

HAASTATTELIJA: Joo.

[0:32:38.5 - 0:32:45.5, taustamusiikkia]

HAASTATTELIJA: Kiitos keskustelusta tähän saakka. Meillä on yksi kuulijakysymys, johon onkin jonkun verran jo viitattu aiheeseen. Eli voiko second handia kuluttaa hyvällä omallatunnolla?

SIRPA PIETIKÄINEN: No jos mä saan alottaa tästä, kun siks mä olin vähän ööh, pyh-

KIRSI NIINIMÄKI: [naurahtaa]

SIRPA PIETIKÄINEN: Että tota, second hand on oikein hyvä. Mieluummin sitä kun suoraan kaupan rekiltä. Mut sit kun kattoo tilastollisesti, niin se mun ööh johtuu siitä, että jos meillä kaikilla on liikaa tekstiilejä, ja me kaikki tungetaan UFF:lle. Niin sitä muotia ja tekstiiliä on silti liikaa. Ja tota, ne on aika jäätäviä määriä mitä myös päättyy tästä, ikään kuin second handista, ja kuolinpesistä, toinen pää, niin suoraan polttoon ja hävitykseen. Eli jos sitä kamaa on vaan liikaa, niin sillekään ei löydy riittävästi ostajaa. Mut se tietysti auttais, et yhä useampi siirtyy ostamaan sinne, ja siirtyy käyttää näitä tuotteita. Mutta tavallaan meidän pitää myös niinku tehdä jarrutusta täällä siinä tahdissa, koska se ei auta, jos meillä on valtaosa ihmisiä, jotka ostaa viis t-paitaa, tai sanotaan, takin, joka vuosi, ja kuskaa sen edellisen second handiin ja saa hyvän omantunnon siitä. Et mä on nyt tän hoitanut. Niin vaikka sit joku toinen ostaa sen second handista, niin silti se ei vähennä sitä, yksistään sitä tuotteen lyhytkestosuutta, ja sen käytön lyhytkestosuutta. Eli tota pitää vaikuttaa siltikin siihen käyttöön. Mut se on tosi tärkeätä, että ne päättyy second handiin. Ja mä ittekin kun siellä joskus käyn kättelemassa, niin kyl se surettaa. Joskus siel on niinku upeita talvitakkeja, villahuopatakkeja, mä kävin semmosta itelleni

kattomassa, ja ihan oikeen kokosiakin. Niin siellä on rivi ainakin kymmenen takkia, joista vois valita. Mutta kun en minäkään sitä kymmentä takkia tarvii, niin sitten yhteen niistä vaan päätyi. Ne oli hirvees alessakin ja mä just kyselin sieltä, niin ne sano et joo, näähän nyt menee hävitykseen kun ne on seissy täällä vuoden, eikä ne kelpaa kellekään. Eli vähän tämmönen ööh-vastaus, että.

KIRSI NIINIMÄKI: [naurahtaa]

SIRPA PIETIKÄINEN: Kyllä, mutta se ei yksin oo se ratkasu.

KIRSI NIINIMÄKI: Joo, mä voin kompatata täs. Sirpa, oon ihan samaa mieltä. Jos mieltii yksittäistä kuluttajaa, niin toki on parempi käydä siellä kirpputorilla ostamassa se vaate, kun mennä sitten kauppaan ostaa uus vaate. Mut täs on tosiaan tää kääntöpuoli, mistä kiertotaloutta esimerkiks on arvosteltu. Että jos tää tarkoittaa sitä, että kuluttaja saa hyvällä omallatunnolla heittää sen vanhan vaateen sinne UFF:n laatikkoon, ja ehkä sitten sitä kautta, mul on hyvä omatunto, olen pistänyt tän kierrätyksen, voinpa siis käydä kaupassa ostamassa uuden vaateen. Ja tietyl taval tää voi-

SIRPA PIETIKÄINEN: Mm.

KIRSI NIINIMÄKI: Pitää yllä tätä hirvittävän kiihkeätä materiaalikiertoa. Tavallaan sitä pitäis mieltii siitä näkökulmasta, että voisko näin ajatella, että tätä vois suunnata esimerkiks sitä vaatetuotantoa kestävämpiin, laadukkaampiin tuotteisiin, jolla olis se second hand arvo. Yhä enemmän joka vuosi vastaanotetusta vaatteesta menee tosiaan kaatopaikalle, et ne on nii huonokuntosii mitä UFF ottaa vastaan esimerkiks. Niitä ei voi kierrättää, niitä ei lähetetä kehitysapuna jonnekin toiseen maahan, vaan ne menee kaatopaikalle. Ja tää tietysti kuvastaa tän pikamuodin laatua, että ne on niin huonokuntosia, et ne menee sitten- Niist yhä suurempi on tosiaan sitä yhden kuluttajan keston verran. Ja sekin on aika lyhyt käyttö, mikä siinä on sisällytetty siihen vaatteeseen. Et siin on hyvät ja huonot puolet. Mut toki jos mieltii sitä muodin kuluttamista, niin mieluummin ostaa sit sen vaateen mitä haluaa käyttää. Vaikka sitten sen bilemekokin, niin mieluummin sitten sieltä kirpputorilta kun sitten tota muotikaupasta uutena vaatteena.

Sikäli tietysti tää second hand pitäis olla paljon enemmänkin osa sitä vaatebisnestä, ja myös vaateyritykset ottaa sen. Ja meillä on tää alustatalous. On esimerkkejä, et jotkut jotkut appit tarjoaa sitä mahdollisuutta, että kuluttajat voi myydä toisille kuluttajille brändivaatteita, elikkä laadukkaita, tai sit jopa luksustuotteita esimerkiks. Elikkä tietyllä tavalla kuluttajat on tulossa ottamaan osan tästä vaatebisneksestä. Sikäli tää second hand kyllä on nousussa, ja täähän tarkoittaa tietysti sitten sitä, että muotitaloilla on yhä vaikeampaa saada kaikki se tuotanto markkinoille. Elikkä tietyllä tavalla kyl meiän pitäis saada sitä vaatetuotantoa kaiken kaikkiaan pienennetty huomattavasti.

HAASTATTELIJA: Eli second hand ei ole ratkaisu kaikkeen. Ja ennen kun lopetetaan, niin mä haluaisin viel tietää, että miten te itse arjessanne kulutatte kestävästi? Minkälaisia valintoja te teette kun te ostate jotain?

KIRSI NIINIMÄKI: No mä voin alottaa. Enkä mä väitä et mä oon mitenkään ekstra-kestävä kuluttaja, mut se mitä mä yritän tehdä niin on se, että. Mä sanoin tossa aikasemmin, et mä yli kaiken pyrin välttää heräteostoksia. Ja kun mä tiedän et mä pidän aina mustaa mekkoo ja mustia housuja, noin varmaan 70 prosenttia ajasta ja mun mielestä se käy mulle. Niin turha innostuu siit kukkamekosta, ei sitä tuu koskaan kuiten- Joskus on sellasiakin ostanu ja kaksi kertaa ollut päällä. Ja sitten jos nyt kauhee kukkamekkokuume iskee, niin käy sit tosiaan siellä second handissa-

KIRSI NIINIMÄKI: Mm.

SIRPA PIETIKÄINEN: Tai pikemminkin sanoo itelle, että en mä sitä nyt ihan oikeesti tarvi, siks että nyt vaan tuntus tässä sekunnis ihan kivalle idealle pistää päälle. Niissä mä yritän suosii tota kestävyyttä. Sit myöskin sitä, mulla on joitakin semmosii villavaatteita, mitä mä oon teetättänyt, jota on niinku sydäntä kirpassu oikeesti hinta. Ei nyt puhuta tonneista, mutta satasista kuitenkin, kun on teettänyt oikein laadukkaasta esimerkiks villasta tämmösen niin sanotusti pikkumustan ja pikkuvihreän, ja siihen tämmösen jakun. Mun tuskani on, ja tässä mä toivon sitä liisausta, niin on nää mustat housut. Mua ei oo ykskään ihminen elämässä onnitellu, että vau, sul on mageet uudet mustat housut. Paljon paremmat kun entiset. [naurahtaa] Niitten käyttöikä, kun mä pidän niitä käytännössä katsoen aina, niin se on tosi lyhyt. Eli mä käytännössä kulutan yhdet tai kahdet housut vuodessa, mikä on mun mielestä älyttömän nopeeta kiertoa. Niin jos olis joku tekstiilipalvelu, joka tekee muodikkaasti ja kestävästi, ja mä voisin liisata niitä. Tulis pestynä ja prässätynäkin vielä ovelle, vaikka muutaman viikon välein neljät housut, ja minä jättäisin neljät. Ja ne samat vois kiertää maailman tappiin, niin olisin kovinkin tyytyväinen. Mut niinku tällaista mä ite yritän. Ja mä käytän ite vähemmän kirpputoria, esimerkiks mä en laita. Mut mä oon tämmönen hamsteri. Sit ku jotai on hankkinu, niin kyllä se tuolla kaapissa pursuaa. Mut sieltä voi aina tehdä löytöjä. Se mikä oli täysin naurettavaa kaks vuotta sitten, tai viis vuotta sitten mummomainen villaneulos, niin yhtäkkiä se onkin ihan coolia. Istuu sen ajan hetkeen, et sieltä voi myös tehdä löytöjä, siitä omasta vanhasta kerrostumista uudestaan. Eikä ne näytä edes hassuille eikä kukaan sano, että no onpas sulla hassu 70-luvun mekko päällä.

HAASTATTELIJA: Kiitos.

KIRSI NIINIMÄKI: Joo. Toi on toi hyvä pointti, siis tää kannattaa muistaa, että trendit tulee takaisin ja vanhat asiat onkin yhtäkkiä muodikkaita, jos vaan malttaa niitä säilyttää, ja ne vielä vielä päälle mahtuu. Joo, mä oon kuluttajana varmaan hirveen huono kuluttaja. Siis tota, en käy kaupoissa, en kuluta aikaani ostoskeskuksissa. Mä ahdistun silloin ku tytär oli lukio-ikäinen, niin se tiesi, että äidin kanssa ei kannata

kauppaan mennä vaateostoksille, et äiti ahdistuu siellä. Must on ahdistavaa, ja tota mä oon myös semmonen, et sitte ku mä oikeasti tarviin jotain, niin mun täytyy aina nukkuu se yön yli. Mun täytyy aina miettiä, et tarviiks mä nyt tätä oikeasti, ja onks tää semmonen vaate, et mä nyt käytän tätä useamman vuoden. Ja mul on myös paljon semmosii klassikkovaatteit, niinku Sirpallakin, et on semmosii luottovaatteita, mitä pystyy aina sitten. Bleiserit tai jotkut muut tämmöset, ihan suorat mekot tai jotain, et ne on aina aina OK. Ja trendit ei vaihdu, ne ei niinku muutu miksikään. Ja sit sitä voi aina sitten piristää jollain huivilla tai jollain yksinkertaisella asusteella saada siihen sit sen päivityksen. Olen kans teettänyt vaatteita, ja must se on tosi hyvä. Vaatelainausta en ole vielä kokeillut, mutta suunnitteilla on. Must se on ihan loistavaa, näää uudet tavat kuluttaa muotia. Ja sit mä teen kyllä tämmösii harkittuja ostoksia, et mulle on hirveen tärkeetä sit sen yrityksen arvomaailma, et yritän tämmösiä kestäviä ympäristöystävällisiä vaatteita, ja haluan tukea myös lähituotantoa, suomalaisii yrityksii. Se on sit mulle hirveen tärkeetä, et sit kun mä teen sen vaateinvestoinnin, niin mä myös tuen sit semmosii yrityksii minkä arvomaailmaan minä uskon. Et se on mulle ollu tärkeetä.

HAASTATTELIJA: Kiitos molemmille, oli-

SIRPA PIETIKÄINEN: Ihan samat-

HAASTATTELIJA: Hyviä vinkkejä.

SIRPA PIETIKÄINEN: Kyl se on tärkeetä, et kuka on tuottanu. Ja kun mä tiedän, että tällaset puheet voi olla elitistisiä, niin kyllähän me lainataan vaikka rahaa, tai säästetään, jos me ostetaan vaikka asunto, tai meiän pitää tehdä pesukonehankinta, tai joku muu. Niin vaatetta pitäis aatella myös tämmösenä investointina. Ja sit jos mä voin pitää sitä samaa villaneulecomboa kymmenen vuotta, niin kyl se käyttötuntihinta silti on halvempi, vaikka mun pitääkin kerralla laittaa siihen yli 500 euroa.

HAASTATTELIJA: Hienoa. Tässä oli meiän keskustelu tällä kertaa. Oli tosi mahtavaa, että olitte mukana jakamassa viisauksia. Kiitos Kirsi Niinimäki.

KIRSI NIINIMÄKI: Kiitos.

HAASTATTELIJA: Ja kiitos Sirpa Pietikäinen.

SIRPA PIETIKÄINEN: Kiitos.

[0:43:04.2 - 0:43:08.3, tunnusmusiikkia]

HAASTATTELIJA: Huh. Tässä keskustelussa tuli ensinnäkin tosi paljon asioita, joita mä en ollu koskaan ajatellut tai joita mä en ollu edes tienny. Mulle uusimpana ja

mieleenpainuvimpana asiana jäi mieleen noi tahot ja rakenteet, jotka hidastaa uudistusten tekemistä.

Keskustelu kestävästä kuluttamisesta jatkuu Aallon instagramissa, ja jos haluat äänesi kuuluville EU:ssa, kerro mielipiteesi yhdessä.eu -nettisivuilla. Kiitokset tästä jaksosta, ja näkemisiin.

[0:43:37.7 - 0:43:46.7, tunnusmusiikkia]